

POLJOPRIVREDNI INSTITUT REPUBLIKE SRPSKE
Banja Luka

Bilten br. 2

BL sorte strnih žita

Banja Luka septembar 2004

BL sorte strnih žita

U višegodišnjem selekcijsko- oplemenjivackom radu na strnim zitim, strucnjaci Poljoprivrednog instituta Republike Srpske - Banja Luka, iz Zavoda za strna zita stvorili su 14 sorti pšenice i jednu sortu jecma.

Od navedenog broja priznatih sorti, cetiri su zastupljene u široj proizvodnji: Bosanka, Granada, Kristina i Prijedorcanka. Navedene sorte dizajnirane su za razlicite agroekološke uslove Bosne i Hercegovine, gdje se gaje od nizinskih podrucja do planinskih visoravni na oko 900 m nadmorske visine. Korišćenjem navedenog sortimenta moguće je zadovoljiti sve zahtjeve razlicitih kategorija proizvođaca, kao i mlinsko pekarske industrije Bosne i Hercegovine.

Od pozitivnih osobina BL-sorti treba istaci visoku potencijalnu rodnost, odlicnu otpornost na niske zimske temperature, tolerantnost na kasnije rokove sjetve i otpornost na polijeganje. Navedene osobine, uz pravilnu sortnu agrotehniku, rezultiraju odlicnom adaptabilnošću i stabilnošću prinosa, narocito u lošijim proizvodnim godinama.

BOSANKA

- ozima sorta, priznata 1972. godine
- srednje rana
- vrlo dobre otpornosti na niske temperature
- visina stabljike oko 90 cm
- odlične otpornosti na osipanje i klijanje u klasu
- masa 1.000 zrna 34-38 g, zapreminska masa oko 80 kg
- prema tehnološkim osobinama pripada grupi hljebnih sorti
- optimalan rok sjetve druga dekada oktobra
- optimalni sklop biljaka postiže se sjetvom 650 kljavih zrna/m²
- vrlo adaptabilna sorta
- daje stabilne prinose i u ekstenzivnijim uslovima proizvodnje

GRANADA

- ozima sorta, priznata 1991. godine
- srednje kasna
- odlične otpornosti na polijeganje i niske temperature
- visina stabljike oko 75 cm
- tolerantna na važnije bolesti strnih žita
- zrno staklavo, krupno, masa 1.000 zrna oko 46 g, zapreminska masa oko 80 kg
- po tehnološkim osobinama brašna pripada B1 grupi
- vrlo rodna sorta
- optimalni rok sjetve druga dekada oktobra
- optimalni sklop biljaka postiže se sjetvom 650 kljavih zrna/m²
- zahtijeva intenzivnu agrotehniku

KRISTINA

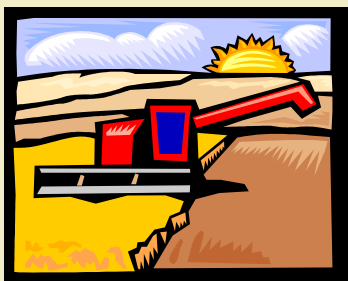
- ozima sorta, priznata 1993. godine
- visina stabljike oko 85 cm
- odlične otpornosti na niske temperature i polijeganje
- najranija od BL-sorti
- tolerantna na važnije bolesti strnih žita
- zrno polustaklavo, masa 1.000 zrna oko 42 g, zapreminska masa oko 80 kg
- po kvalitetu brašna spada u grupu hljebnih sorti
- vrlo dobre rodnosti
- optimalni rok sjetve druga dekada oktobra
- optimalni sklop postiže se sjetvom 600 kljavih zrna/m²
- najekonomičnija BL-sorta u pogledu đubrenja

PRIJEDOR ANKA

- ozima sorta, priznata 1997. godine
- visina stabljike oko 80 cm
- odlične je otpornosti na niske temperature i polijeganje
- srednje kasna sorta
- zadovoljavajuće otpornosti na rdu i pepelnicu
- zrno polustaklavo, masa 1.000 zrna oko 43 g, zapreminska masa oko 82 kg
- po tehnološkim osobinama spada u grupu poboljšivaca
- optimalni rok sjetve druga dekada oktobra
- optimalni sklop biljaka postiže se sjetvom 650 kljavih zrna/m²

OSNOVI TEHNOLOGIJE ZA VISOKE PRINOSE BLSORTI PŠENICE

- pšenicu obavezno sijati u plodoredu;
- obradu i pripremu zemljišta za sjetvu obaviti na vrijeme i kvalitetno;
- sjetvu obaviti u optimalnom roku sjetve;
- kolicine sjemena zasjetvu odrediti prema zahtjevu sorte, roku i načinu sjetve;
- kod mašinske sjetve BL-sorte siju se u kolicini od 180-250 kg/ha;
- za sjetvu obavezno koristiti deklarirano sortno sjeme;
- sjetvu obaviti žitnom sijalicom, uz potrebna podešavanja;
- u osnovnoj i predsjetvenoj obradi dubriti sa 300-400 kg/ha kompleksnog NPK đubriva, 10:30:20 ili 400-600 kg/ha kompleksnog NPK đubriva, 15:15:15;
- prvo prihranjivanje obaviti u fazi punog bokorenja sa oko 200 kg/ha KAN-a;
- drugo prihranjivanje obaviti u fazi vlatanja sa 150-200 kg/ha KAN-a;
- zakorovljene usjeve obavezno tretirati herbicidom, po mogućnosti što ranije;
- tretiranje pšenice protiv prouzročivaca bolesti obaviti od početka klasanja do cvatnje;
- tretiranje fungicidima obaviti prema uputstvima uz kupljeni fungicid.

"OZIRIS" - PRVA BL SORTA OZIMOG JECMA

Ime svake sorte nosi određenu simboliku ili poruku. Zato je red da vas upoznamo sa našom prvom, priznatom sortom jecma, koju smo "krstili" imenom "Oziris". Ova riječ vodi nas daleko u prošlost, u svijet mašte i legendi. Prema egipatskom vjerovanju, bog bilja Oziris, odvikao je stare Egipćane kanibalizma i naučio ih gajenju jecma. Od njega pocinje prelijepa priča o ovoj plemenitoj biljci, koja je u istoriji brojnih naroda imala posebno mjesto. Malo je poznato da su neke "biblijske" sorte jecma bile prvo hljebno žito, a da je tehnologija dobijanja jecmenog piva bila poznata još u doba starog Vavilona.

U nekim planinskim područjima Balkana, jecmeni hljeb i danas predstavlja osnovnu namirnicu krepkih stogodišnjaka. U Bosni i Hercegovini, ova biljna vrsta ima poseban značaj za unapređenje kvaliteta stocarske proizvodnje. U našim uslovima, jecam se žanje ranije od drugih žita, tako da predstavlja prvo dostupno žito.

Prva BL-sorta ozimog, dvoredog jecma "Oziris" rezultat je desetogodišnjeg selekcijsko-oplemenjivackog rada na ovoj biljnoj vrsti. Karakteriše ga izrazito dug klas i stabljika visine oko 75 cm. Zrno je krupno, masa 1000 zrna iznosi oko 52 g, a zapreminska masa oko 75 kg. Sadržaj proteina kreće se oko 8%, a po Kolbahovom broju svrstan je u grupu pivskih jecma. Ova sorta izuzetno dobro bokori, pa je ekonomična u pogledu sjetvene norme. U optimalnom roku, u dobro pripremljeno zemljište, sije se od 150-170 kg/ha. Važno je upozoriti, da zemljišta kisele reakcije nisu pogodna za sjetvu jecma.

Želja nam je da sorta "Oziris", kao i druge, koje tek stvaramo, u budućnosti zamjene sorte iz uvoza, čime bi se zaustavio značajan odliv novca iz naše zemlje.

Oziris nudi visok prinos i vrhunski kvalitet zrna!

Vincent van Gogh (1853-1890): "Žitno polje"

Bilten pripremili: Prof.dr Stojan Nikolić | Prof. dr Jovo Stojčić | Mr Miloš Nožinić | Mr Dragan Mandić | Dr Vojislav Trkulja | Goran Đurađinović dipl. inž. | saradnica Iskra Mihić

Ideja: Mr Miloš Nožinić i Dr Vojislav Trkulja

Design & PrePress: **PRIME** COMMUNICATIONS

Poljoprivredni institut Republike Srpske - Banja Luka, Knjaza Miloša 17, 78000 Banja Luka,

tel: 051 303 112 (centrala), 051 311 313 (direktor), fax: 051 312 792, e-mail: polj.institut.bl@blic.net